Reglement

Subsidie voor wolfwerende maatregelen

versie 11/10/2023

Vlaanderen is natuur

AGENTSCHAP NATUUR & BOS

Waarvoor kan je subsidie aanvragen?

Wie kleinvee houdt, heeft ook de verantwoordelijkheid om de dieren af te schermen door middel van een omheining. Nu er opnieuw wolven leven in Vlaanderen, blijken deze omheiningen vaak onvoldoende bescherming tegen wolven te bieden.

Natuur en Bos verleent daarom een subsidie om omheiningen wolfwerend te maken. De subsidie omvat drie delen.

1. Een subsidie om bestaande omheiningen aan te passen.
2. Een subsidie om nieuwe omheiningen te plaatsen, als nachtraster of ter hoogte van een natuurlijke barrière.
3. Een subsidie voor het onderhoud, onder de vorm van een eenmalig forfait.

Wie kan de subsidie aanvragen?

Zowel natuurlijke personen als privaatrechtelijke rechtspersonen komen voor deze subsidie in aanmerking.

Indien de aanvrager over een landbouwnummer en een ondernemersnummer gelinkt aan landbouwproductie beschikt, alsook meer dan 50 vrouwelijke dieren die ouder zijn dan 6 maanden[1] heeft in de categorie a) schaap, mouflon of geit; b) alpaca, guanaco of lama of c) damhert of edelhert, of 30 of meer runderen ouder dan 8 maanden heeft, of 15 of meer fokpaarden heeft, wordt verwezen naar het Ministerieel besluit tot uitvoering van de artikelen 4 en 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende steun aan niet-productieve investeringen en aan de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven.

De grond is in eigendom van de aanvrager, of de aanvrager heeft een zakelijk recht (bv. vruchtgebruik of erfpacht) of persoonlijk recht (bv. pachter of huurder) op de grond dat het nemen van wolfwerende maatregelen toestaat, of de aanvrager is concessiehouder van de grond. Indien de grond niet in eigendom is van de aanvrager, is de aanvrager verantwoordelijk voor het bekomen van de nodige instemming van de eigenaar.

De grond waarop wolfwerende maatregelen worden genomen, moet gelegen zijn binnen één of meerdere van de gemeenten binnen het risicogebied (Figuur 1). Dit risicogebied wordt opgemaakt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van de beschikbare, wetenschappelijke kennis over de verspreiding van wolven in Vlaanderen en wordt driemaandelijks geëvalueerd. Meer info over de risicozone alsook een geactualiseerd overzicht van gemeenten die in aanmerking komen voor subsidies, is terug te vinden op de website van Natuur en Bos.

[1] Ouder dan 6 maanden volgens de 15 decembertelling overeenkomstig art. 22 van het KB van 3 juni 2007 betreffende de identificatie en de registratie van schapen, geiten en hertachtigen.

Provincie Antwerpen

- Antwerpen
- Balen
- Brasschaat
- Brecht
- Dessel
- Essen
- Geel
- Hoogstraten
- Kalmthout
- Kapellen
- Malle
- Meerhout
- Mol
- Rijkevorsel
- Schilde
- Schoten
- Stabroek
- Wuustwezel

Provincie Limburg

- As
- Beringen
- Bocholt
- Bree
- Dilsen-Stokkem
- Genk
- Ham
- Hamont-Achel
- Hechtel-Eksel
- Heusden-Zolder
- Houthalen-Helchteren
- Kinrooi
- Lanaken
- Leopoldsburg
- Lommel
- Maaseik
- Maasmechelen
- Oudsbergen
- Peer
- Pelt
- Zonhoven
- Zutendaal

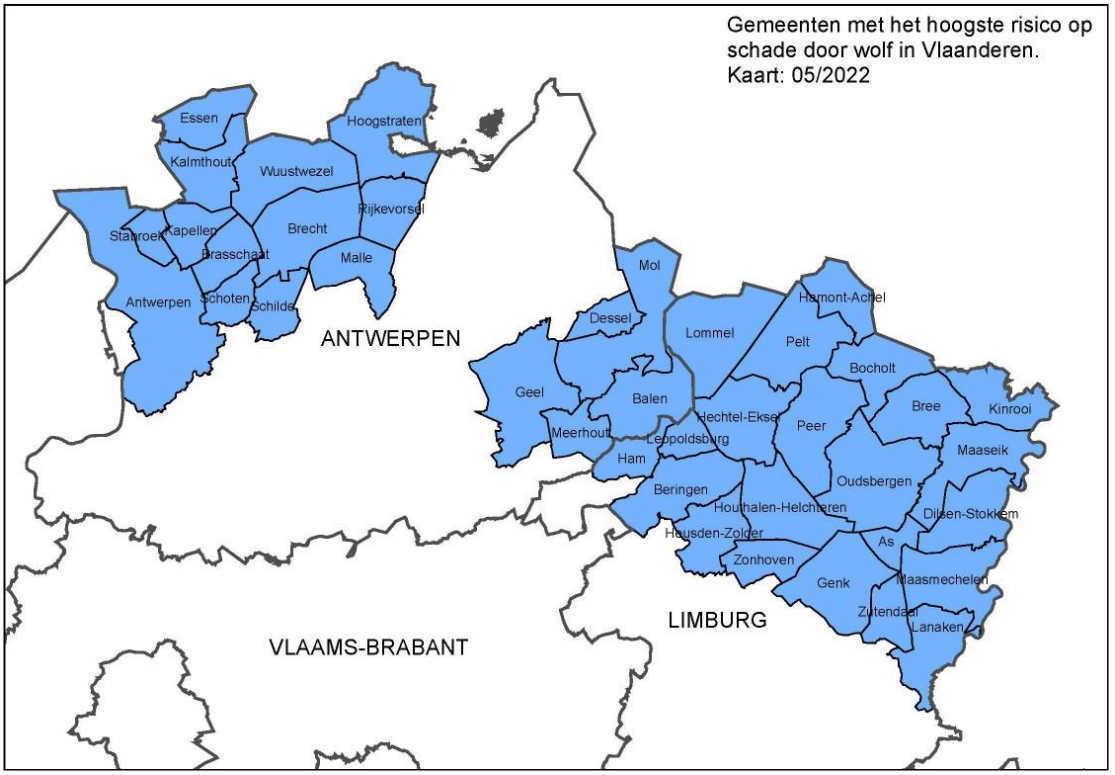

Figuur 1 – Overzicht van de gemeentes die in aanmerking komen voor de subsidie (voor actueel overzicht, zie website Natuur en Bos).

Voor welk vee kan de subsidie worden aangevraagd?

De omheining dient om één of meerdere van volgende diersoorten te beschermen:

- schaap, moeflon, geit of steenbok
- alpaca, guanaco of lama
- damhert, edelhert, sikahert of axishert
- pony of ezel of andere paardachtigen verschillend van paarden en met een schofthoogte van maximaal 148 cm

Dit zijn respectievelijk de schaapachtigen (Caprinae), kameelachtigen (Camelidae), hertachtigen (Cervidae) en paardachtigen van de Positieve Lijst zoogdieren.

Óf : de omheining dient om een ziek of verzwakt rund te beschermen. In dat geval is de omheining die in aanmerking komt, beperkt tot maximum 400 meter.

Óf : de omheining dient om paarden of runderen te beschermen. In dat geval is subsidie enkel mogelijk binnen een schutkring die wordt afgebakend. De afbakening van een dergelijke schutkring gebeurt wanneer ten gevolge van een wolvenaanval op een paard of rund een potentiële probleemsituatie is ontstaan. De schutkring geldt voor 6 maanden, verlengbaar indien noodzakelijk. Deze schutkring is te raadplegen op de website van Natuur en Bos.

Foto Adobe Stock

Wat bedoelen we met een ‘wolfwerende’ omheining?

Een omheining is wolfwerend als een wolf er niet door, niet over én niet onder kan. Nog beter is als de omheining ook afschrikt.

<table>
<tr>
<td>Rastervormig
Bv. ursusdraad, schapengaas, tuindraad.

 </td>
<td>Een wolf kan er niet door

De omheining bestaat uit een stevig raster. De maaswijdte bedraagt maximum 20 op 20 cm. De draaddikte is minimum 2 mm.

Een wolf kan er niet over

Of : het raster is minimum 180 cm hoog.
Of : het raster is lager, maar aan de bovenzijde voorzien van stroomdraden tot een hoogte van minimum 120 cm. Daarbij is er maximum 30 cm tussen de bovenzijde van het raster en de onderste stroomdraad, en tussen de stroomdraden onderling. De spanning bedraagt minimum 4500 V en 1,5 J impulsenergie.

Een wolf kan er niet onder

Of : aan de buitenzijde van het raster is een stroomdraad op 15 à 20 cm van de grond aanwezig. De spanning bedraagt minimum 4500 V en 1,5 J impulsenergie.
Of : het raster loopt over de grond naar buiten toe, over een lengte van minimum 1 m. Het raster is over deze lengte stevig verankerd in de grond.
Of : het raster is ingegraven tot een diepte van minimum 40 cm.
Of : het raster is uitgerust met een andere voorziening die ondergraving tot op minimum 40 cm diepte onmogelijk maakt.</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">Speciaal geval: stroomvoerende schapennetten (flexinetten) zijn wolfwerend indien zij minimaal 120 cm hoog zijn, of tot die hoogte zijn uitgebouwd. De spanning bedraagt minimum 4500 V en 1,5 J impulsenergie.</td>
</tr>
<tr>
<td>Lijnvormig
Bv. schrikdraden, schriklinten.

 </td>
<td>Een wolf kan er niet door

De omheining bestaat uit stroomvoerende draden (of linten). De spanning bedraagt minimum 4500 V en 1,5 J impulsenergie. De afstand tussen de draden bedraagt maximum 20 cm tot een hoogte van 60 cm. Boven 60 cm bedraagt de afstand maximum 30 cm.

Een wolf kan er niet over

De hoogste draad bevindt zich op minimum 120 cm van de grond.

Een wolf kan er niet onder

De laagste draad bevindt zich op 15 à 20 cm van de grond.</td>
</tr>
</table>

De omheining is voldoende strak gespannen. Lokaal kunnen extra aanpassingen nodig zijn, bv. waar het reliëf of aangrenzende structuren de springhoogte verlagen, of waar dwarssloten de onderdoorgang vergemakkelijken. Er is bijzondere aandacht besteed aan poortjes. Als principe geldt dat een ketting maar zo sterk is als de zwakste schakel.

Er wordt doorlopend aandacht besteed aan onderhoud, inclusief het behoud van elektrische spanning.

Tenslotte wordt aandacht besteed aan de veiligheid voor passanten (o.a. via het plaatsen van waarschuwingsbordjes).

Deel 1: subsidie om bestaande omheiningen aan te passen.

De subsidie bedraagt maximaal 90 % van de kosten van de materialen die nodig zijn om een bestaande omheining aan te passen tot een wolfwerende omheining, conform de bovengenoemde normen.

De volgende materialen komen in aanmerking:

1. **stroomdraad (of -lint) en toebehoren**
    - Bv. schrikdraad (metaal of kunststof), draadverbinders, draadklemmen, trekveren, spanners, spanbeugels, isolatoren, lint, lintverbinders …

2. **schrikdraadapparaat en toebehoren**
    - Bv. schrikdraadapparaat (met accu, op batterij of via lichtnet), kabels, aardingspen (aardingspaal), grondkabels (ondergrondse kabels) …

3. **poortonderdelen voor de schrikdraad**
    - Bv. poortgreep, poortgreepanker, verende hekafsluiter …
    - Niet: poorten (hout of metaal) en hun toebehoren.

4. **rasters en palen** (uitsluitend voor de uitbouw van een bestaande, volwaardige omheining)
    - Schrikdraadpalen. – Deze dienen uitsluitend voor het uitbouwen van een bestaande omheining met schrikdraad (of -lint). Weidepalen (rasterpalen) komen niet in aanmerking, uitgezonderd deze die strikt noodzakelijk zijn voor de elektrische uitbouw.
    - Rasters in metaal. – Deze dienen uitsluitend voor het aanvullen van een bestaand raster in of tegen de grond (zie normen).
    - Flexinetten. – Deze dienen uitsluitend voor het gebruik als nachtweide, of voor andere gevallen waar dit noodzakelijk wordt geacht. Het wordt duidelijk gesteld dat dit materiaal niet gebruikt wordt voor permanente weiden. Een poortje komt in aanmerking.

5. **niet-elektrische ondergravingsbescherming**
    - Bv. dassengaas, wapeningsnet of -staven …

6. **stroomvoerend grondraster**

7. **overige**
    - Spanningstester (schrikdraadtester, voltmeter).
    - Waarschuwingsbordjes.

Indien de omheining dient om een ziek of verzwakt rund te beschermen, is de aan te passen omheining beperkt tot een lengte van 400 meter. (Indien dit niet voldoende is, moet worden geopteerd voor de aanschaf van een flexinet tot 400 meter.)

De plaatsing van het materiaal komt niet in aanmerking.

Deel 2: subsidie om nieuwe omheiningen te plaatsen, als nachtraster of ter hoogte van een natuurlijke barrière.

De subsidie bedraagt maximaal 90% van de kosten van de materialen die nodig zijn om een nieuwe omheining te plaatsen, conform de bovengenoemde normen. Dit deel is beperkt tot de volgende gevallen.

1. De nieuwe omheining is een nachtraster, dat zich binnen een groter begrazingsblok bevindt. Het nachtraster is beperkt tot een lengte van 400 meter per aantal van 50 dieren.
2. De nieuwe omheining dient om een natuurlijke barrière te vervangen, waar deze barrière de bestaande omheining onderbreekt (een waterloop, een steile talud, een dichte haag of anderszins).

De materialen die in aanmerking komen zijn dezelfde als bovenstaande, nu aangevuld met de weidepalen (rasterpalen) en het raster of de stroomdraden/-linten die de basisomheining vormen.

Deel 3: subsidie voor onderhoud gedurende de eerste drie jaren na de aanpassing of plaatsing.

De subsidie bedraagt een eenmalig forfait van 4,5 euro per lopende meter omheining.

Welke voorwaarden gelden er nog?

De aanvraag komt enkel in aanmerking wanneer het totale subsidiebedrag hoger is dan 500 euro. De kosten moeten marktconform zijn. Voor de kosten, exclusief het forfaitair deel onderhoud, bedraagt de subsidie maximaal 4,8 euro per lopende meter.

In de volgende gevallen kan de minister beslissen om een hoger bedrag dan 4,8 euro per lopende meter afsluiting toe te kennen:

- Omwille van specifieke terreinkenmerken,
- Omwille van specifieke vereisten van het te beschermen vee.

Deze verhoging bedraagt maximaal een verdubbeling van het bedrag.
De nodige werken worden uitgevoerd om de omheining in een goede wolfwerende staat te houden.

De subsidie voor aanpassingen aan vaste omheiningen, en voor de plaatsing van nieuwe omheiningen (als nachtraster of ter hoogte van een natuurlijke barrière), zijn uitsluitend bedoeld voor gronden met een langdurig gebruik als graasgrond. De omheining wordt gedurende minstens een periode van 5 jaar na uitbetaling in stand gehouden.

Er werd in de voorgaande 5 jaren geen subsidie toegekend voor wolfwerende maatregelen op de betreffende percelen *(de datum van ondertekening van het MB dat beslist over de toekenning van de subsidie is bepalend).*

De elektrische voorzieningen dienen geplaatst te worden rekening houdend met de wettelijke richtlijnen van het Algemeen reglement op de elektrische installaties (AREI). Punt k.3 van onderafdeling 4.2.2.5 van Boek 1 van het AREI stelt:

- Op scheiding privé-openbaar: Bij het installeren van een schrikdraad op de scheiding met openbaar domein dient er een gewone (niet-elektrische) 'beschermingsdraad' geplaatst te worden, waarbij er een afstand is van ten minste 0,25 m tussen beide omheiningen. Die beschermingsdraad moet zich weliswaar aan de zijde van het openbaar domein bevinden, maar mag anderzijds niet op het openbaar domein zelf staan.
- Op scheiding privé-privé: Er hoeft hier geen beschermingsdraad te worden geplaatst. In het geval van een schrikdraad moet deze, bij gebrek aan toestemming tussen de betrokken eigenaars/huurders, op ten minste 0,5 m achter de scheidingslijn worden geplaatst.

De meest actuele info kan u terugvinden op de volgende website:
https://economie.fgov.be/nl/publicaties/algemeen-reglement-op-de

Hoe aan te vragen?

Indien u gebruik wilt maken van deze subsidie, vult u het aanvraagformulier in dat op de website van Natuur en Bos ter beschikking is gesteld (https://natuurenbos.be/wolf-schade).

Aan de aanvraag worden foto's en facturen toegevoegd. De foto's geven een duidelijke situatieschets van de terreincondities en dimensies van de betreffende percelen, de bestaande omheiningen en de eventuele perceelsgrenzen waar gebruik werd gemaakt van natuurlijke barrières.

Het ingevulde en ondertekende formulier wordt samen met de bijlagen uiterlijk zes maanden na aankoop gemaild naar subsidies.anb@vlaanderen.be. Bij ontvangst van de aanvraag mogen de facturen niet ouder dan zes maanden zijn.

Het agentschap gaat na of de ingediende aanvraag volledig is. Als het agentschap vaststelt dat de aanvraag niet alle vereiste elementen bevat, brengt het de aanvrager binnen een termijn van dertig kalenderdagen op de hoogte van de ontbrekende elementen per mail of aangetekend schrijven. Als de aanvrager het dossier niet aanvult binnen dertig dagen vanaf de dag van de verzending van de mail of de aangetekende brief van het agentschap waarin de ontbrekende elementen worden aangegeven, wordt de subsidieaanvraag onontvankelijk verklaard.

Het agentschap beoordeelt op basis van het ontvankelijke dossier of de aanvrager aan de voorwaarden voldoet om de subsidie te verkrijgen. Op basis hiervan beslist de minister over de toekenning van de subsidie. Het agentschap deelt de beslissing via mail of aangetekend schrijven mee aan de aanvrager.

De betaling van het subsidiebedrag volgt ten laatste 8 weken na beslissing door de minister. De betaling wordt overgemaakt op het rekeningnummer ingevuld op het aanvraagformulier.